

UCHWAŁA

Dnia 28 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa T. B.

przeciwko [...] Bank [...] w W.

o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o zapłatę i ustalenie,

po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 stycznia 2022 r.,

zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w [...]

postanowieniem z dnia 26 marca 2021 r., sygn. akt V ACz [...],

"Czy w przypadku kumulacji roszczeń wynikających z czynności bankowych, przy wartości przedmiotu sporu przekraczającej 20.000 zł odnośnie do każdego z nich, od strony będącej konsumentem pobiera się na podstawie art. 13a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych jedną opłatę stałą w kwocie 1.000 zł, czy też odpowiednią wielokrotność tej opłaty?"

podjął uchwałę:

Od powoda będącego konsumentem, dochodzącego w jednym pozwie kilku roszczeń wynikających z czynności bankowych, pobiera się na podstawie art. 13a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 755 ze zm.) jedną opłatę stałą, jeżeli wartość przedmiotu sporu dla tych roszczeń, ustalona na podstawie art. 21 k.p.c., przewyższa kwotę 20 000 zł .

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] rozpoznając zażalenie na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w W. o zwrocie pozwu wniesionego przez powoda T. B., powziął wątpliwość dotyczącą sposobu pobierania opłaty sądowej od strony mającej status konsumenta w przypadku kumulacji roszczeń wynikających z czynności bankowych, gdy wartość przedmiotu sporu przekracza 20 000 zł dla każdego z tych roszczeń. Zagadnienie to przedstawił do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. Wskazał, że w rozpoznawanej sprawie znajduje zastosowanie art. 13a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 1575 - dalej: u.k.s.c.). Przepis ten przewiduje, że w przypadku roszczeń wynikających z czynności bankowych od strony będącej konsumentem lub osobą fizyczną prowadzącą gospodarstwo rodzinne przy wartości przedmiotu sporu przekraczającej 20 000 zł. pobiera się opłatę stałą w wysokości 1000 zł. W jego ocenie wykładnia tego przepisu budzi wątpliwości w przypadku kumulacji przedmiotowej roszczeń. Zgodnie z art. 21 k.p.c. jeżeli powód dochodzi kilku roszczeń zlicza się ich wartość. Ten przepis ma znaczenie dla pobierania opłaty stosunkowej, której wysokość jest zależna od wartości przedmiotu sporu. W przypadku kumulacji roszczeń podlegających opłacie stałej w doktrynie prezentowane jest natomiast stanowisko, że uzasadnione jest wówczas pobieranie wielokrotności opłaty stałej. Takie stanowisko przyjmowane jest również w judykaturze, w sytuacji kumulacji roszczeń dotyczących uchylecia uchwał. Na gruncie art. 13a u.k.s.c. przeciwko przyjęciu takiego rozwiązania przemawia cel wprowadzenia tego uregulowania. Było nim zapewnienie szczególnej ochrony konsumentom i osobom fizycznym prowadzącym gospodarstwa rodzinne, jako podmiotom słabszym ekonomicznie w stosunku do banków. Sąd Apelacyjny podkreślił również, że należy także uwzględnić, iż różne roszczenia dochodzone kumulatywnie często związane są z jedną czynnością bankową, co uzasadniałoby w takiej sytuacji pobieranie tylko jednej opłaty stałej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny podkreślił zasadnie, że wprowadzenie do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych art. 13a miało na celu wzmocnienie pozycji konsumentów i osób fizycznych prowadzących gospodarstwa rodzinne w relacjach z bankami, w przypadku dochodzenia roszczeń wynikających z czynności bankowych, poprzez korzystniejsze dla nich uregulowanie sposobu pobierania opłat sądowych. W relacji do innych przepisów określających wysokość opłat sądowych art. 13a u.k.s.c. jest przepisem o charakterze szczególnym. Odrębność tej regulacji dotyczy wybranych podmiotów oraz rodzaju roszczeń, do których art. 13a u.k.s.c. ma zastosowanie, a także pobierania opłaty stałej w przypadku przekroczenia progu 20 000 zł przy ustaleniu wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia. Treść art. 13a u.k.s.c. nie wskazuje jednocześnie, aby modyfikował on inne zasady dotyczące pobierania opłat sądowych, w tym dotyczące zasad pobierania opłat sądowych w przypadku dochodzenia w jednym pozwie kilku roszczeń.

W przypadku wytoczenia pozwu obejmującego kilka roszczeń wynikających z czynności bankowych należy mieć na uwadze w szczególności art. 21 k.p.c. Przepis ten stanowi, że w sytuacji, w której powód w jednym pozwie dochodzi kilku roszczeń majątkowych dla ustalenia wysokości opłaty sądowej zlicza się ich wartość. Regulacja zawarta w art. 13a u.k.s.c. nie zmienia tej zasady, co oznacza, że zależnie od wysokości przedmiotu sporu dla poszczególnych roszczeń ich zliczenie może spowodować zmianę charakteru należnej opłaty. Jeżeli wartość przedmiotu sporu roszczeń wynikających z czynnościami bankowych po ich zliczeniu nie przekracza progu 20 000 zł., pozew podlega odpowiedniej opłacie stałej. Natomiast w przypadku przekroczenia progu 20 000 zł. powinna być pobrana opłata stała w wysokości 1000 zł. Jeżeli w sprawie, o której mowa w art. 13a u.k.s.c. ma zastosowanie art. 21 k.p.c. i każde z roszczeń dochodzonych w jednym pozwie ma wartość przedmiotu sporu przekraczającą 20 000 zł., to nie budzi wątpliwości, że zliczenie ich wartości uzasadnia pobranie opłaty stałej w wysokości 1000 zł. W praktyce oznacza to, że art. 13a u.k.s.c. ogranicza wówczas wysokość jednej należnej opłaty poprzez przekształcenie jej w opłatę stałą w wysokości 1000 zł, zamiast pobierania opłaty stosunkowej na ogólnych zasadach.

W judykaturze utrwalone jest stanowisko, że przedmiot orzekania przez Sąd

Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. musi mieć związek z przedmiotem rozpoznawanej sprawy, w której sąd powszechny zwrócił się o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego. Oznacza to, że sposób rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego ma znaczenie dla sposobu rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Apelacyjny wskazał, że powód wskazał jako żądanie główne ustalenie nieważności umowy kredytowej oraz zasądzenie kwoty pieniężnej. Są to roszczenia o charakterze majątkowym i dla każdego z nich została wskazana odpowiednia wartość przedmiotu sporu, co uzasadnia zastosowanie w sprawie art. 21 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. orzekł jak w uchwale.